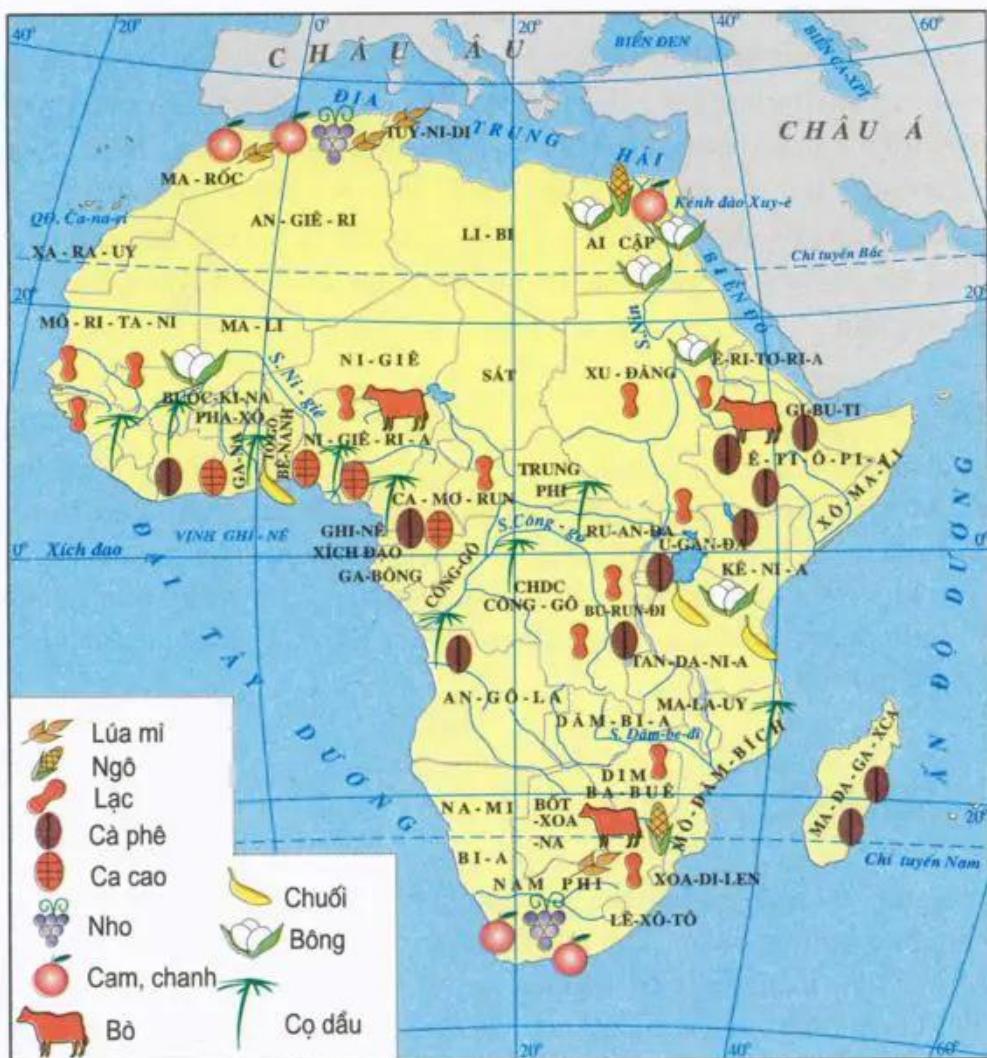

Bài 30 : KINH TẾ CHÂU PHI

Kinh tế châu Phi còn lạc hậu. Nền kinh tế phát triển theo hướng chuyên môn hoá phiến diện, phụ thuộc nhiều vào thị trường nên dễ bị thiệt hại khi kinh tế thế giới biến động. Đô thị hoá diễn ra nhanh nhưng chủ yếu là tự phát.

1. Nông nghiệp

a) Ngành trồng trọt

Hình 30.1 - Lược đồ nông nghiệp châu Phi

- Quan sát hình 30.1, nêu sự phân bố các cây công nghiệp chính ở châu Phi.

Cây công nghiệp nhiệt đới được trồng trong các đồn điền, theo hướng chuyên môn hoá, nhằm mục đích xuất khẩu. Các đồn điền thường thuộc sở hữu của các công ty tư bản nước ngoài, tổ chức sản xuất theo quy mô lớn. Ca cao là cây trồng quan trọng bậc nhất, phân bố ở vùng duyên hải phía bắc vịnh Ghi-nê. Cà phê được trồng nhiều ở các nước phía tây và phía đông châu Phi. Cọ dầu cũng được trồng tập trung ở vùng ven vịnh Ghi-nê và ở những nơi có khí hậu nhiệt đới. Ngoài ra còn có lạc, cao su, bông, thuốc lá, chè...

Các cây ăn quả cận nhiệt như nho, ôliu, cam, chanh... được trồng ở phần cực Bắc và cực Nam châu Phi, trong môi trường địa trung hải.

Cây lương thực chiếm tỉ trọng nhỏ trong cơ cấu ngành trồng trọt ; hình thức canh tác nương rẫy còn khá phổ biến, kĩ thuật lạc hậu, thiếu phân bón, chủ yếu dựa vào sức người. Sản lượng lương thực không đáp ứng được nhu cầu. Hằng năm, có khoảng 300 triệu người ở châu Phi phải sống dựa vào nguồn lương thực nhập khẩu, gần 30 triệu người thường xuyên bị nạn đói đe doạ. Kê được trồng khá phổ biến ở châu Phi nhưng năng suất và sản lượng thấp. Lúa mì và ngô có nhiều ở Cộng hoà Nam Phi và các nước nằm ven Địa Trung Hải. Lúa gạo có ở Ai Cập, trong vùng châu thổ sông Nin.

b) Ngành chăn nuôi

Ngành chăn nuôi nhin chung kém phát triển, chăn thả gia súc là hình thức phổ biến nhất. Một số quốc gia có ngành chăn nuôi chiếm tỉ trọng cao trong nông nghiệp là Xu-đăng, Ê-ti-ô-pi-a, Tan-da-ni-a ... Cừu, dê được chăn thả thành từng đàn với quy mô khá lớn ở các đồng cỏ trên cao nguyên và các vùng nửa hoang mạc. Lợn được nuôi ở các quốc gia Trung Phi và Nam Phi. Các nước có đàn bò lớn là Ê-ti-ô-pi-a, Ni-giê-ri-a ...

2. Công nghiệp

Tuy có nguồn tài nguyên khoáng sản phong phú nhưng phần lớn các nước châu Phi có nền công nghiệp chậm phát triển. Giá trị sản lượng công nghiệp của châu Phi chỉ chiếm 2% toàn thế giới. Ngoài ngành khai khoáng truyền thống, nhiều nước châu Phi chỉ phát triển công nghiệp thực phẩm và lắp ráp cơ khí. Công nghiệp luyện kim và chế tạo máy chỉ phát triển ở một vài nước. Các nước có nền công nghiệp tương đối phát triển là Cộng hoà Nam Phi, An-giê-ri...

Hình 30.2 - Lược đồ công nghiệp châu Phi

PHÂN BỐ SẢN XUẤT CÔNG NGHIỆP CHÂU PHI

Ngành công nghiệp	Sự phân bố
Khai thác khoáng sản	Cộng hoà Nam Phi, An-giê-ri, CHDC Công-gô ...
Luyện kim màu	Cộng hoà Nam Phi, Ca-mo-run, Dăm-bi-a ...
Cơ khí	Cộng hoà Nam Phi, Ai Cập, An-giê-ri ...
Lọc dầu	Li-bi, An-giê-ri, Ma-rốc ...

Những trở ngại lớn nhất trong sự phát triển công nghiệp ở châu Phi là : thiếu lao động chuyên môn kĩ thuật, cơ sở vật chất lạc hậu, thiếu vốn nghiêm trọng...

Nền kinh tế châu Phi phát triển theo hướng chuyên môn hoá phiến diện. Phần lớn các quốc gia châu Phi có nền kinh tế lạc hậu. Một số nước tương đối phát triển là Cộng hòa Nam Phi, Li-bi, An-giê-ri, Ai Cập.

Câu hỏi và bài tập

1. Nêu sự khác nhau trong sản xuất cây công nghiệp và cây lương thực ở châu Phi.
2. Tại sao công nghiệp châu Phi còn chậm phát triển ? Kể tên một số nước tương đối phát triển ở châu Phi.
3. Vẽ biểu đồ thể hiện tỉ lệ dân số và sản lượng công nghiệp của châu Phi so với thế giới theo số liệu dưới đây :
 - Dân số châu Phi chiếm 13,4% dân số thế giới.
 - Sản lượng công nghiệp châu Phi chiếm 2% sản lượng công nghiệp thế giới.
 Qua biểu đồ, nêu nhận xét về trình độ phát triển công nghiệp của châu Phi.